

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 170. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 július 28.

A háboru harmadik éve.

Ma két éve voltunk kénytelenek megüzenni a provokált, a ránk kényszerített háborút. Ez a mi hadüzenetünk merő formalitás volt; Szerbia már a mi diplomáciai iratunkra adott válasza előtt elrendelte a mozgósítást és így megtette az első háborus lépést. Ezen felül is Szerbia a királygyilkosok hatalomra jutása óta állandóan ellenséges magatartást tanúsított velünk szemben. Voltaképpen a háboru megvolt, meg lett volna a mi formális hadüzenetünk nélkül is, mert Szerbia és a háta mögött álló Oroszország akarták.

Ma két éve olvastuk az ősz király történeti jelentőségű kiáltványát a nemzethez, melyben tudtul adta a Szerbiának küldött hadüzenetét. Mindent meggondoltam és mindent megfontoltam...

Két év telt el azóta, két év, telve fénnel és gyászszal, vérrel és dicsőséggel. A szerb gyilkosok elveték méltó büntetésüket e két év alatt, most csak gonosz cinkosaikkal, az ántántal kell leszámolnunk. Adja Isten, hogy a harmadik évfordulóra ez is megoldott feladat legyen s akkor már a békének örvendjen ismét a sokat szenvedett Európa.

A béke? Hol van még az? Hiszen a harmadik háborus évet kezdjük és nem tudjuk, csak reméljük, hogy a harmadik háborus év lesz a béke első éve is.

Egyet tudunk. Az igazság a mi részünkön van s az igazságot két év alatt sem az erőszak, sem az ármány, sem a leghitványabb áruslás nem tudták legyőzni. Ellenkezőleg: mi jegyeztünk fel olyan fé-

nyes győzelmeket, aminőkről a világ eddig nem is álmodott.

Velünk az igazság s ezért velünk az Isten is. Istenben bizva, győz-

nünk kell és győzni fogunk tovább is a békéig. A béke nem lehet más, mint az igazság győzelmének általános elismerése.

A király elismerése a VII. hadtest katonáinak.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) József főherceg folyó hó 19-én kihallgatáson jelent meg a királynál, aki a következőket mondotta a főhercegnek:

— Üdvözlöd nevében vitéz hadtestedet, amelynek szellemét és bátorságát teljes szívemből csodálom. Tiszteknék és legénységnek legmelegebben megköszönöm áldozatkészségüket, mellyel maguknak és nekem halhatatlan dicsőséget szereztek. Amit véghezvittek, ahhoz hasonló aligha ha akad. Ne feledd mindnyájuknak megmondani, hogy bensőmben megvagyok győződve, hogy ott, ahol ti vagytok, az ellenség semmit sem fog elérhetni. A ti dicső vitézségeken ezentul is meg fog törni minden ellenséges támadási kísérlet. Büszke vagyok reátok, akik a legnagyobb nehézségek dacára, soha meg nem inogtok. Bizalmam bennetek megingathatatlan és tudom, hogy ezt a jövőben is ki fogjátok érdemelni. Az Isten védelmezzen mindnyájatokat.

A királynak e roppant meleg hangú és tiszta szívből jövő kijelentését József főherceg azonnal parancsban tudatta az egész hadtesttel. A legmagasabb helyről jövő elismerés bennünket biharmegyeieket nemcsak azért érdekel, mert szintiszta magyar ezredeket ért a kitüntetés, de mert az uralkodó által ily szép elismerésben részesült hadtestben a legvitézebb ezredeket Biharmegye és Nagyvárad városa állítja ki s így a kitüntetés a mi fiainknak szól elsősorban.

Románia külpolitikája.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Ferdinánd király megbizta a kormány elnökét, hogy koronatanácsra hívja össze a román kabinetet. E tanácskozáson fog határozni a kormány Románia külpolitikájának végleges megállapítása felett. A koronatanácsban az összes román pártok vezető férfiai is részt fognak venni.

Szavatolt száraz vegytisztítás.

Fekete festés legjobb kivitelben, legrövidebb időn belül. Vasalás javításra, saját szabó osztály.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek.

HALTENBERGER VILMOS,

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógára. Szőlő-hegy.

70 alkalmazott.

Gyári telefon 34. Üzlet 14-69.

Legmodernebb berendezés.

József kir. herceg és Augusztina kir. hercegnő szívesebben beszéltek magyarul.

Barabás Zoltán hadapród következő levele, amelyet édesanyjához, Barabás Gézánéhoz intézett az olasz harctérről, bizonyosága annak a szeretetnek, amelyről éppen tegnap írt a *Tiszántúl*, s amely József kir. herceget környezi a harctéren.

Van a levélnek egy mondata, amelynek olvasására megdöbben a magyar szív, mert sok megaláztatás után érezzük, hogy József királyi herceg és felesége igaz barátunk és jóakaróink. Ez a mondat így szól: „Ő fenségek többet és szívesebben beszéltek magyarul.” Ezt jól esik olvasnunk s olvasásuk el azok is, akik szeretnék a magyart elsikkasztani.

A levélnek érdekesebb része így szól:

Tegnap este írt sietős tábori lapom után írom e hosszú levelet. Tegnap délután 4 órakor tudniillik 6 fensége József főherceg és Augusztina főhercegnő, a felesége meglátogatják az ezredet, a 4-eseket.

A fogadtatás az ezredparancsnokság előtt történt, ott volt az egész ezred felállítva és a közepén a tisztikar Kratochwil ezredes úrral az élén várta a fenségeket (én is ott voltam köztük.) Lent, mellettünk a dolinóban volt az ezredparancsnoksági épület mellett felállítva a kőpark közepén a zene.

Amikor a fenségek gróf Pálffy parancsnok úr és a házi orvos kíséretében egy szürke autón megérkeztek, lent a zene a Gotterhaltéra zendített, közben a fenségek elléptek közöttünk. Háromszoros éljen kiáltott rájuk az egész ezred (2500 ember)

Augusztina főhercegnő asszony sisakban volt, ami viaszgumival volt bevonva. Szürke gumiköpeny és sarkantyus cipős lábszárvédő, egész férfias és egy hegymászó bot. Ő fensége a főherceg szürke sapka, blúz és szürke z avolyban. Ott volt mellettük vagy 3 melék egyén egy fő fő hírlaptudósító magas ranggal és valami fő adjutáns. Amikor ezek a zene hangjai mellett közöttünk elléptek, lementünk egy lugas helyre.

Ott volt a vendéglátás. Sonka, kenyér, tea, fagyalt, cakes (teasütemény) újra fagyalt, bontonok és finom cigaretta. Ezt a szűkebb 10-12 ember ette a fenségekkel együtt. Mi kisebbek, bár egy asztalnál ültünk a fenségekkel (és erre felette büszke vagyok) de szerényebben éltünk természetesen. Mi csak sonkát, kenyeret és sört ittünk és ettünk, no de hát nem is lehet egy egész ezred tisztikarát úgy megvendégelni, mint 8-10 fenséges személyiséget, ez eridens. A társalgás, és ezt büszkén kell megjegyeznem, az egész idő alatt magyarul folyt és csak itt ott vegyült bele egy-két német csevegés. Ez szép egy fenségtől, egy hadtestparancsnoktól.

Lent a banda közben játszott és szünetben egy váradi híres cigányprimás a Rác Miska játszott, a végén a lakomának a fenséges ur meg is köszönte neki személyesen a szép hegedülést.

Hát mondom, ezután, hogy az uzsonnának vége volt, a fenségek felvonultak és rengeteg cigarettát és sok más dolgot, szeretetadományt osztott ki a fenséges asszony személyesen az egész ezrednek. Minden katonára előtt elment, sokakat megkérdezett, kéréseket meghallgatott és majdnem kivétel nélkül egy szóval teljesítette.

Aldott jó lelkek a fenségek mondhatom. Azután, hogy ez megvolt, ismét autóra ültek és elmentek újra az egész ezred éljenzése közben. A fenségek többet és szívesebben beszéltek magyarul, mint németül s ez feltűnt.

Munkába lép a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A bank kérelme az alispánhoz.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank most már rövidesen megkezdí működését Nagyváradon. Ezidőszereint még minden ügyet a budapesti központban intéznek. A budapesti központ most igyekszik körlevelekkel elárasztani Biharmegyét és ahol csak teheti, mindenütt összeköttetést akar teremteni magának.

Legújabbán tegnap Biharmegye alispánjához a következő bizalmas felkérést intézte a budapesti központ:

Biharmegye
Tekintetes Alispáni Hivatalának
Nagyváradon.

A közzelelmezés pénzügyi szükségletének fedezése.

A m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi május 30 án kelt 1750-916. sz. és f. é. június 30 án kelt 2117-916. sz. rendeletével a lakosságnak gabonával és liszttel való ellátásának biztosítását a törvényhatóságokra ruházta.

Tekintettel erre az intézkedésre, továbbá figyelemmel arra, hogy helyenként a mai viszonyok mellett a helyes és olcsóbb közzelelmezés szempontjából egyéb élelmiszerek beszerzésének és a lakosság között való elosztásának feladata szintén a törvényhatóságokra hárul, batorokodunk a tekintetes Alispáni hivatalnak az ezen műveletek lebonyolításával kapcsolatos pénzügyi szükséglet fedezésére szolgáltatásainkat ezennel tiszteletteljesen felajánlani.

Az esetre, ha a tekintetes Alispáni Hivatal intézetünk szolgáltatásait akár közvetlenül, akár valamely ottani pénzügyintézettel karöltve igénybe venni hajlandó, úgy kérünk a pénzügyi tekintetben tájékozódást, amely értesítés alapján részletes ajánlattal szolgálunk.

Örömmel fogjuk látni, ha a törvényhatóságnak rendelkezésére lehetünk és vagyunk, b. értesítéseit elvárva, a tekintetes Alispáni Hivatalnak

Budapestben, 1916 július 22.

Kiváló tisztelettel:
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A beadványra minden valószínűség szerint már ma intézkedni fog az alispán. Értésülésünk szerint a kérelem Biharvármegyénél tárgyiatlan, mert a vármegye a Magyar Általános Hitelbankkal van összeköttetésben és a bank minden tekintetben kifogástalanul benyújtotta le azt az óriási pénzügyi műveletet, mely a vármegye közzelelmezése körül vált szükségessé.

— A vármegye óriási arányú és nagyon sokoldalú pénzügyi kezelése egyáltalán nem teszi kívánatosná, hogy megossza a befolyó pénzeket. A megosztás rendkívül megnehezítené az amugy is nagyon komplikált közzelelmezés kezelését. Erre pedig ma nincs szükség. A vármegye az eddigi összeköt-

tetéssel minden tekintetben meg volt elégedve, tehát arra sincs ok, hogy esetleg eddigi összeköttetéseit megszakítsa.

A vármegye egyik előkelő vezető tagjától kapott e felvilágosítás lesz valószínűleg a kérelem elintézése is.

A polgárság akciója a buza beszerzési tilalom ellen.

Közbenjárásra kéri a főispánt és polgármestert.

A kereskedelmi miniszternek azon leírata, hogy Nagyvárad város lakosságának az a része, akik maguk akarnak gondoskodni a saját és családjuk részére szükséges buzáról, a kiszabott buzamennyiséget csak Nagyváradon szerezhetik be, — a polgárság mindszélesebb rétegében kelt viszatetszést. Igen sokan már eddig is gondoskodtak a részükre szükséges buzáról, annyiban, hogy meg egyezéseket kötöttek vármegyebeli termelőskel, a szállítandó buzára, sőt sokan már részben, vagy egészben ki is fizették a buza árát.

A miniszter azon intézkedése, hogy nagyvárad lakos csak Nagyváradon szerezheti be szükségletét, teljesen illuszióssá teszi a kormány rendeletében foglalt azon kedvezményt, hogy a maximális áron bárki beszerezheti buzaszükségletét.

Az érdekelt polgárság most már csak abban reménykedik, hogy a főispán és polgármester felvilágosító közbenjárására és Nagyvárad város speciális viszonyainak feltárása folytán sikerül a minisztert méltányosabb intézkedésre bírni.

A Nagyvárad város közzelelmezési ügyosztályának működését ellenőrző törvényhatósági bizottsági tagokból álló bizottság tegnap délután tartott összejövetelén a rendes ügykezelési vizsgálat során igen élénk megbeszélés tárgyát képezte azon miniszteri rendelkezés, mely Nagyvárad város lakosságának saját házi és gazdasági szükségletére történő nyerstermény bevásárlására vonatkozik.

Ámbár Lukács Ödön városi főjegyző, ügyosztályvezető azon felvilágosításai, hogy a városi lakosság terménybevásárlásának megkönnyítése, illetve más községek területén való bevásárolhatóságának engedélyezése érdekében illetékes helyen a kellő lépések megtételek, a bizottság megnyugvással tudomásul vette, mégis szükségét látta annak, hogy a lakosság képviselőiben, illetékes helyen való beavatkozásra Nagyvárad város polgármesterét, illetve főispánját külön is megkérje.

E célból ma délelőtt 11 órakor Székely Sándor vezetése alatt dr. Popper Ákos, dr. Kocsán János, Kelen Béla, Fényes Manó, Schwartz Izidor bizottsági tagokból álló küldöttség fog eljárni.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zaehlerin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Csapatunk megkezdte az előnyomulást.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 27. (Hivatalos.) Berestecskótól nyugatra az oroszok egy éjjeli támadását visszavertük. Az ellenség ismételt heves támadásai, a melyeket tegnap délután Radubolez és a Styr között intézett ellenünk súlyos veszteségei mellett összeomlottak. A lesniovai országot mindkét oldalán éjszaka is folytatták az oroszok erőfeszítéseiket. Elkéseredett harc után visszavetettük őket és 1000 foglyot hagytak kezünkön. A Briszlov nyeregen keresztül megkezdte csapataink az előnyomulást, átkeltek a fekete Ceremoson és egy részük elfoglalta a folyó tulsó partján emelkedő magaslatokat, a melyeken az oroszok ellentámadásait visszaverték.

Visszavert háromszoros olasz támadás.

Olasz hadszíntér. Budapest július 27. (Hivatalos.) Mig a Val Suganától délre eső harctarületen tegnap is nyugalom volt, addig Panegevinál heves harcok folytak. Csapataink állásai a helységtől délnyugatra emelkedő magaslaton délelőtt 7 órától kezdve nehéz ágyuknak is rendkívül heves tüze alatt állottak. Délben az olaszok az ellen a szakasz ellen heves támadást intéztek, melyet délután 2 órára az ellenség súlyos veszteségei mellett tökéletesen visszavertünk. Erre ismét megindult az erős ágyutüz és délután 6 órakor az ellenség más csapatokkal ismét támadásba fogott. Elkéseredett közelharcban ismét visszavetettük őket. Este 11-kor történt újabb előtörésük szintén meghiúsult. Derék csapataink összes állásaik birtokában maradtak. A helységtől északra emelkedő magaslaton egész nap ágyuharc volt.

A karinthiai és Isonzó arevonalon helyenként élénkebb harci tevékenység.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 27. (Hivatalos.) A Vojusamentén tüzérségi harcok folytak. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A németek erősen ellenállnak.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A Renter ügynökség jelentése szerint a németek erős elletállást tanusítanak és sok időbe fog kerülni míg kitérnek vonalaink elől. Mi éjjel nappal folytatjuk előnyomulásunkat.

A Deutschland elindul.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól) *Newyorkból jelentik: A Deutschland legénysége ma isteni tiszteleten jelent meg, majd a hajóra vonult. A hajó drótnélküli táviró készülékeit az amerikai hatóságok lepecsételték. A hajó minden percen kész az indulásra.*

Külpolitikai tanácskozások a román királynál.

— Mit tud az „Opinia“? —

Predeál, július 27. A jassyi „Opinia“ jelenti: Ferdinánd román király a múlt hét végén kihallgatáson fogadta báró Fasciotti olasz, Busche német követet és a konzervatív párt elnökét, Marghilomant.

Az oly különböző áramlatokat képviselő három személyiséggel folytatott beszélgetésekből arra lehet következtetni, hogy Románia akcióba lépéséről ez időszerint szó sem lehet.

Egyébként föderációs körökben nagy a lehangoltság emiatt és az akcióbalépést sürgető sajtó minden bizonnyal kifejezésre juttatja azt a kellemetlen benyomást, amelyet báró Fasciotti a kihallgatásáról magával hozott.

Harcok a bolgárok és franciák között.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A bolgárok és franciák között Ochvada környékén ütközet volt, mely közelharccá fejlődött. A harc kézi gránát harcra fejeződött be. Más jelentés szerint a Strumo mellett Zsernov környékén szintén megütköztek a franciák a bolgárokkal. Itt a franciák erősítéseket kértek.

Visszavert francia támadás.

Berlin, július 27. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az Anere és a Somme közt mindkét részről az éjszakába is benyúló erős tüzérségi tevékenység folyt. Posieről nyugatra az ellenség kézi gránát támadásait visszavertük.

A Sommétól délre egy francia támadás Ponleuxtól északkeletre meghiúsult. Ez éjjel a Cedefroide—Fleuri vidéken több erős francia támadást visszavertünk.

A harcok egyes helyeken még tartanak. A Wamelontól délnyugatra levő arevonalon erős angol felde i ő osztagok; Risburgnál pedig járőröket visszavertünk. Vienne—Chateuc (nyugati angolok) éjszaka a franciák egy rajtaütési kísérlete sikertelen maradt.

Járőreink Vi'beauboisnál és Prucától északkeletre a franciák állásaiban kerek 50 foglyot ejtettek. Paine mellett Reimstól keletre légi harcban lelőttünk egy francia kétfedelűt.

Hasztalanul rohamozó oroszok.

Keleti hadszíntér.

Az oroszok este hasztalan intéztek rohamot állásaink ellen a Cara mellett. Liahovicétől északnyugatra Brestescotól északnyugatra is visszavertük őket.

Egyébként egy a Komaidko mellett Vielsitől délre lefolyt az ellenségre nézve veszteségteljes előrsi csatától eltekintve nincs jelenteni való esemény.

Balkáni hadszíntér.

A helyzet változatlan. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Tisza István a fronton. Mármarosszigetről jelentik: Tisza István szerdán ideérkezett és Egre László kormánybiztossal Visón és Orsán át a frontra utazott, majd megtekintette Besztercenaszód exponált határait. A miniszterelnök látogatása a lakosság körében rendkívül nagy lelkesedést keltett.

Andrássy berlini utja. Budapestról jelentik: Andrássy Gyula gróft Berlinben meginterjuvolta egy újságíró, akinek a következő kijelentést tette:

— A függetlenségi pártban bekövetkezett szakadás miatt nem hiszem, hogy kabinetválság lenne. Erre most nincs idő. A belső válságnak ma nincs helye. Utam egyáltalán nincs összefüggésben semmiféle béke tervvel. Bizonyos megbeszélések céljából vagyok itt. Békéről most nincs ideje beszélni. A békéről csak akkor lehet szó, ha majd az oroszokat visszavetettük.

NYOMOROGNAK a kis hivatalnokok.

Akik folyton csak várnak.

Régi közmondás, de igaz, hogy „a szegény embert még az ág is huzza.” Aki már úgy születik, hogy szegény ember lett belőle, akárhogy is erőlködik, nem tud az soha zöld ágra vergődni. Kezd ehhez is, ahhoz is, s mindennek csak az a vége: hogy ráfizet szárnypróbálgatásaira, amellyel ki akar vergődni a hinárból.

Arra már nem egyszer rámutattunk mindenféle formában, hogy a háborút legjobban a tisztviselői és a hivatalnoki kar éri meg a legjobban. A kereskedő, iparos, földműves stb. a háboru alatt inkább gazdagodik, mint nyomorog, de a fix fizetésű ember küzködik és kapkod jobbra-balra a segítség után, mint a vízbefulló.

Hát még a kis hivatalnok, akinek a fix fizetése is olyan csekély, hogy még a béke idején is minden percben feljajdult a drágaság nyomasztó hatása alatt. Mit csinálnak, de mit is csinálhatnak most, mikor még azok is sopánkodnak, akiknek a drágaság csak a zsebet dagasztja? Mit csinálhat az a 60-100 koronás havi fizetéssel bíró hivatalnok, aki egyebet nem kap, mint igéretet.

A korvány még valahogy segít tisztviselőin, s ezek közt kishivatalnokain is. Segélyt szavazott meg a részükre, amelyet a jövő évre is meghosszabbítanak. Azonban a városok kishivatalnokai eddig csak ígéretet kaptak. És csak a kishivatalnokok tekinthetők mostoha gyermekeknek, mert a városi tisztviselőket szintén részesültek segélyben, akárcsak az államiak.

A városi kishivatalnokok azóta egyebet sem tesznek, mint felírni, leírni, küldöttséget menesztenek jobbra-balra, még pedig eredménnyel, mert ígéretet mindenütt kaptak. És a szegény kis emberek vártak-ártak türelmesen és ha egymással össze találkoztak, folyton csak arról beszéltek, hogy majd „a jövő héten . . . Igy mondták!”

Hónapok óta várnak még most is, nyögnek a drágaság terhe alatt, savanyu, kényszeredett mosollyal tekintenek egymásra, ha a segélyük szóba kerül. Most már nem mondják, hogy majd a jövő héten . . . Fásult, valósággal elkényszeredetten törődnek bele sorsukba. Nem akarunk nagyítani, de éppen úgy viselkednek, mint azok az emberek, akik már biztosak — közeli halálukban.

Legalább is ez érzik ki minden szavukból, ha helyzetükről beszélnek:

— Mit eszünk, de mit is ehetünk ebben a drága világban — és miből? A fizetésünkől? Hiszen az kenyérre is kevés! Ruhát nem vehetünk ujat, régi rongyban járunk; cipőnk tátong a lábunkon. Kalap? Ilyen fényűzésről ne is beszéljünk. Csak a gond, az örökös gond aggaszt bennünket: a nagy család, a drágaság, a háboru, a baj, a nyomor . . . Hát miért vagyunk mi a legutolsók?!

Igy panaszkodnak a díjnokok, a városi kishivatalnokok, nem csak minálunk, hanem mindenütt az országban. Mindenütt az ál-

lamsegélyt várják, amely már ki is van utalva, de még sincs sehol.

Talán már nem kell nagyon sokáig várniok a szegény díjnokoknak, csak kilerül felettük is az égbolt és út a gondtól való megváltás órája: meg fog egyszer jönni az államsegély is. Ami késik, el nem mulik. És bár azt mondja a közmondás: „Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok” — mégis gondoljanak arra, hogy egy tuzokkal inkább jól lehet lakni, mint egy verébbel.

Olvasmányainkról.

Irta: dr Hannig Györgyné.

Soha talán nem hangzott el beszéd anynyi, nem írtak oly sokat a lapok arról, hogy mit olvassunk, mint most a XX. században. S ha feltesszük a kérdést: miért? — feleletünk az lehet, mert talán soha annyi léha, vallástalan, sőt bátran kiübatjuk, szennyes könyv nem forgott a könyvpiacra, mint épen századunkban.

Az olvasás kedves, unaloműző foglalkozás, a lábadozó betegnek megrövidíti percét. Sok embernek a könyv képezi egyedüli társaságát.

Vajjon hasznos e a lélekre az olvasás?

Lehet az olvasmány jóbarát, de lehet veszedelmes ellenség is. S ez különösen a fiatal lelkekre áll.

Itt van a szünidő, s tanuló ifjuság pihen a szülői házba tér, egy-két heti semmittevé után vágyik valami foglalkozás után, ami megvan, szabadidejében olvasni fog, legyen az fiu vagy leánygyermek. Ámde felteszem a kérdést. Hány szülő vagy nevelő csinál lelkiismeretbeli kérdést abból, hogy serdülő fia vagy leánya, milyen könyvet vesz kezébe. Azt hiszem kevés. Pedig ez nagyon fontos dolog. Mert a szentes irodalmi termékek a fiatal lelkek képzeletét, tekervényes, posványos talajra vezetik, melyen aztán könnyen elpusztul a finom érzés, a fehér lelkület, az ártatlan vidám gyermekes kedély.

Kedves jó szülők, ne engedjük meg, hogy fiaink s leányaink végig élvezzék a a romlott irodalmi termékeket, hála Istennek vannak nekünk tiszta, fehér könyveink is. Vegyünk annyi fáradságot magunknak, hogy mi szülők válasszuk meg olvasmányainkat.

Higyják meg ez a fáradság busás kamatot fog hozni. Vagy talán magunk is unottan dobják el az emberiség nagyjainak műveit, melyek akár a történelem, akár a vallás, akár a felfedezések terén emelkedtek nagyságra. Talán mi is szivesebben olvassuk, a házasságtörési drámákat, mint a hős és nagy lelkek lemondásokkal és küzdelmekkel telt élet történetet.

Ha kedves szülők, bennünk van a hiba, kezdjük a reformálást önmagunkon a jövő nemzedék érdekében s saját lelkünk fiamodására.

Egy nagyon nemes és nagy lélek írta egy levelezőlapra nekem az itt idézett sorokat a régi értékes irodalmi munkák és a mai irodalmi munkák hasonlítására:

„Hogy hasonlattal éljek, oly figyelemben részesülnek, mint a modern, léha világ korzóján, sétatéren a rongyokba burkolt erkölcsös leányka a gazdagon, de sokszor fri-

volan kiöltözött XX. század szépsége mellett. Rá sem néznek amarra, míg bámulva néznek emerre.”

Ugye e való tény, bár szomorú valóság ez az állítás?

Iparkodjunk különösen mi, keresztény hölgyek arra, hogy házunkban semmi hitvány irodalmi dolog meg ne forduljon.

A villamosvasut elutasított kérelme.

A villamos felügyelő-bizottság ülése.

Nagyvárad város villamos felügyelő-bizottsága a városházán ülést tartott, amelyen a folyó ügyeket intézték el.

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt dr Thury László, Fényes Manó, Kelen Béla, Rimanóczy Béla igazgató és Bige József jegyző voltak jelen az ülésen.

Az igazgató havi jelentését tudomásul vették.

A Belányi Imre volt igazgató által a Mártha cégtől rendelt teherautóért a cég 14000 koronát követel. Mivel az autót a tanács és a felügyelő bizottság felhatalmazása nélkül rendelte Belányi s a villamos telepnek arra nincs szüksége, a város azt nem vette át.

A felügyelő bizottság javasolja a tanácsnak, hogy a Mártha céggel kössön méltányos egyezséget.

A Városi Vasut kérte a várost, hogy a gőzturbina beállítása folytán a villamosáram előállításánál elért megtakarításból a villamosvasut társaságot részesítse a város. A jogügyi bizottság véleménye alapján a felügyelő bizottság a Városi Vasut kérelmének elutasítását javasolja, mert a villamosvasut üzeméhez kiszolgáltató villamos áram épen semmi hasznót nem hoz a villamos-telepnek.

Rimanóczy Béla igazgatót baleset ellen biztosítja a város. Az ajánlatok közül az Adria biztosító-intézet ajánlatának elfogadását hozza javaslatba a felügyelő bizottság.

Tudomásul vették az igazgató bejelentését, hogy a július 12-iki jégverés 700 korona kárt okozott a villamostelep épületeiben és berendezésében.

Bejelentette továbbá az igazgató, hogy a nehéz munkás viszonyok folytán 10 orosz fogolyt alkalmazott a telepen s gondoskodott ezek megfelelő elhelyezéséről.

Gondoskodás történt arra nézve, hogy a villamostelep azon hadbavonult alkalmazottai, akik egy évnél régebb idő óta állanak a telep szolgálatában, arányosan részesüljenek az évenként szokásos jutalékban és pedig arányosan a szolgálati idő arányának megfelelőleg. E célra 2660 koronát vettek fel.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Megkezdődik a méhészeti tanfolyam.

Lelkészek és tanítók részére.

A m. kir. földmivelőügyi miniszterium a nagyváradai kirendeltsége útján a méhészeti ismeretek terjesztése céljából méhészetekkel foglalkozók vagy az elsajátítani óhajtók részére Nagyváradon folyó évi augusztus hó 10 től kezdődőleg 21 napra terjedő méhészeti tanfolyamot rendez, hol a résztvevők elméleti és gyakorlati oktatást nyernek a méhészetben s a kaptár készítményt is elsajátíthatják.

A tanfolyamon a részvétel teljesen díjmentes.

Vidéki lelkesek és tanítók a nagyváradai tanítóképzőkön esetleg szállást nyerhetnek. A tanfolyamra méhészetekkel foglalkozó vagy azt elsajátítani óhajtók is felvételt nyernek. A tanfolyamon a munka rendje délelőtti kaptár készítés, délután pedig elméleti előadás és gyakorlati méhészkedés. A tanfolyamon felvételt nyernek olyan hallgatók is, kik délelőtti egyéb elfoglaltságuknál fogva, csak délután a méhészet elméleti és gyakorlati oktatásban vesznek részt.

A tanfolyamra való felvételre a m. kir. földmivelőügyi miniszterium nagyváradai kirendeltségénél (Rákóczy ut 36) egyszerű levelezésben lehet jelentkezni.

Mint hogy a tanfolyam hallgatóinak száma korlátozva van, a miniszteri kirendeltség azonnal értesíteni fogja a jelentkezőket, hogy a tanfolyamra felvették-e?

Osztrák festőművész a cigányok között.

Megirtuk, hogy egy Nagyváradon időző kiváló osztrák festőművész tervebe vette, hogy felkeresi a velencei cigánytanyát, ahol alkalma kínálkozhatik arra, hogy művészi produktumait egy pár eredeti cigány zsánerképpel gazdagítsa.

Felkereste tehát a festőművész, Mazsek Jaroszláv, aki pilseni ember, a nagyváradai cigányok patrónusát, Kemény L. Ignác rendőrkapitányt és az ő közvetítését, illetve kauluzolását kérte. Kemény kapitány az ő kedves szívességével megígérte, hogy amiben csak lehet, segítségére lesz s tegnapelőtt csakugyan megjelent Mazsek Jaroszláv a kapitány társaságában a velencei cigány-soron.

A festőművész megjelenése természetesen érdeklődéssel teljes meglepetést keltett a cigányok soraiban és nemsokára egész asszony- és gyermekcsereg vette körül a vendégeket.

Mazsek Jaroszláv azonnal hozzáfogott a munkához. Előkerült a vázlatkönyv, s egy pár pillanat múlva ott volt a papirosos a kedélyesen pöfékelő cigányleány, aki a legnagyobb meglepődéssel vette tudomásul, hogy már kész a „potyografiája”. Több érdekes tanulmányképet készített a jeles festő, részben rajzot, részben fényképfelvételt.

Bájos felvétel a nádasban lubickáló cigány purdék, akik vigyorogva bámulnak a fényképező masina elé. Élénk hangulatot tükröz vissza a párolgó bogrács körül sütőképező cigány család. Vázlatot készített a

festőművész az egész cigánysorról, amely jellegzetességével kelt hatást, nem különben sikerült képet készíteni a kibontott hajú cigányleány tipikus alakjáról.

A képek kidolgozás után ki lesznek állítva, s a közönség is megismerheti a jeles művész kiváló alkotásait.

A Hollóssy család tragédiája.

A nagyváradai társadalomnak és Biharvármegye tisztikarának egyik közbeesülésben álló családját a Hollóssy családot megdöbbentő sulyos csapás érte pár héttel ezelőtt. Hollóssy Béla a vármegyei közkórház puvitán jellemtű, kiváló tisztviselője hosszas betegség után meghalt. Hollóssy Béla valószínűleg mint tisztviselő volt, akit méltán lehetett példának odaállítani bárki elé is. A kiváló szorgalmu tisztviselő kizárólag hivatalának és családjának élt. Feleségén kívül hét gyermeke volt egész világa, ahol megtalálta minden örömét.

A legboldogabb családi életből ragadta ki a halál. Mikor meghalt négy fia állott a gyászcsavatal mellett, négy igazi dalia, a hazáért küzdő katonáink négy hős tagja. A gyászoló fiúk tisztí egyenruhájába mellett szomorúan megtört szívvel láttuk a bánatos özvegyet és három viuló szépségű leányát.

Azóta 7 hét telt el még csak és szerdán este 10 órakor már ismét beröppült a halál angyala a fekete gyászcsavatalhoz. Még be se hegyedtek a sebek, még fel se száradtak a könnyek és már is új fájdalom, új csapás, új gyász költözött a családba. Hollóssy Béla özvegye, Hollóssy Bláné szül. Nilgesz Franciska életének 50 ik évében váratlanul meghalt. A férje halálától mélyen sujtott özvegy vállán veszedelmes pattanás keletkezett, mely vérmérgezésbe ment át s a gyermekeitől rajongásig szeretett anyát megfosztotta életétől.

Leírhatatlan az a csapás, az a fájdalom, mely a hét árvát hatalmába kerítette. Mindenteket vesztették el a Hollóssy árvák édesanyjukban. És a szerencsétlenség, mely rendszerint nem szokott egyedül járni, annál nagyobb, mert a család teljesen kenyérkereső nélkül maradt. Azok, akik fenn tudták tartani a családot, ott vannak a haza szolgálatában, a három leány teljesen magára maradt.

A gyászcsavatal mélyes részvételt keltett mindenféle.

Az elhunytól a gyászoló család tagja a következő gyászjelentést adta ki:

Hollóssy Béla, Ernő, Zoltán, Andor, Margit jegyese Tyll Ernővel, Erzsike és Kornélia, úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében megtört lélekkel gyötrelmes kétségbeesett fájdalommal telt szívvel tudatjuk, hogy a mi rajongón szeretett imádtatott jóságos édesanyánk, a halálban is hűséges hitves, a legjobb testvér és rokon Alsó és felső öfői öz. Hollóssy Bláné szül. Nilgesz Franciska életének 50 ik évében, özvegyességének 7 ik hetében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvételétől f. hó 26 án este 10 órakor váratlanul elhunyt. Drága halottunk földi maradványai f. hó 29 én d. e. 10 órakor fognak a Biharvármegyei Közkórházban levő lakásán a román kath. egyház szertartása szerint becsontatni s az olaszai temetőbe örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 31 én d. e. 9 óra

kor fog az olasz plebánia templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtétellel az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1916 július 26 Áldás és béke poraira.

HIREK

*** A pápa és a béketörekvések.** Rómából táviratozzák: A Szentatya tegnap nevenapja alkalmából fogadta a Rómában tartózkodó biborosokat, a kiknek nevében Vanutelli, a biborosok kollégiumának dékánja annak a reményének is kifejezést adott, hogy a pápa békevágya nemsokára teljesedni fog. Benedek pápa a hála szavaival válaszolt, válaszában szövegét azonban nem hozták nyilvánosságra.

*** A város hivatalnokai az Áldozatkészség szobrának** A nemzeti Áldozatkészség szobrának nagyban folynak a gyűjtések, s a társadalom minden rétege részt kíván abban venni. A város hivatalnokai elhatározták, hogy a nemes cél érdekében augusztus 6 ikán a Szigligeti színházban jótékony előadást rendeznek; délután és este, vagyis két előadást. Az előadásokra már nagyban folynak az előkészületek a minden tekintetben sikeresnek ígérkező előadásra, amely rendkívül változatos műsort foglal magában. Az ünnepélyes előadások védnökségét városunk vezető férfiai: dr. Cziffra Kálmán főispán, Rimler Károly polgármester és Lukács Ödön főjegyző vállalták el.

*** Ülések a városházán.** Ma, pénteken, július 28 án délután 4 órakor a közegészségügyi bizottság, délután 5 órakor pedig a Sztarovaszky alapítványi gyermekkorház igazgató választmánya tart ülést a városházán.

*** A kávé maximális ára.** A belügyminiszter tegnap tudatta az alispáni hivattal, hogy a megalakult kávéközpont a kávé árát a következőképpen maximalta. Robusta kilója 9 korona 30 fillér. Kicsinybeni eladásnál 10 korona 20 fillér. Mindennemű Santos és Sáva kávé kilója nagyban 9 korona 80 fillér, kicsinyben 10 korona 80 fillér. Fiumei kék kávé 10 korona 90 fillér, kicsinyben 12 korona, fiumei maragogy 11 korona 90 fillér, kicsinyben 13 korona. Közönséges pörkölt kávé kilója nagyban 12 korona, kicsinyben 13 korona. Fiumei pörkölt kávé nagyban 13 korona 40 fillér, kicsinyben 14 korona 60 fillér. A maximális árhoz csupán a fuvar számítható még fel. Az árak a kihirdetés napján lépnek érvénybe.

*** Milyen lovakat lehet Biharvármegyében tenyészteni?** Az ország lóállományának teljesen új, rendszeres, egységes alapokon való biztosítása végett a kormány országos ujításokat léptetett életbe. Az ujítás szerint minden részében az országnak csakis olyan lovakat lehet a jövőben tenyészteni, amilyen faj annak a környéknek legjobban megfelel. A földmivelőügyi minisztertől tegnap érkezett meg az idevonatkozó intézkedés az alispánhoz. A leirat szerint Biharvármegye nyugati nagyobb felében a félvertájfajta és a keleti részében a lipizai tájfajta ló tenyészíthető. A rendelet értelmében a hatóságok csakis a két faj tenyésztésére adhatnak ki engedélyeket.

*** Nagyvárad háborus idegen forgalma.** Érdekes statisztikát készített tegnap Kemény L. Igné rendőrkapitány Nagyvárad város idegen forgalmáról, vagyis hogy hány ember fordult meg az 1914-15. években és ez év első felében Nagyvárad hét szállodájában. Városunk forgalma mindig az elsők között állt a vidéki városok között, de talán a háborus időkben még inkább növekedett. Menekültek, árutazó katonatisztek családja nagyban emelték Nagyvárad idegen forgalmát. Különben mutassák ezt a számok. A hét szállodában: Park, Fekete Sas, Rimánóczy, Pannonia, Széchenyi, Európa és Arany Sas szállókban 1914. évben 32 462 vendég fordult meg. 1915. évben már emelkedett ez a szám, az idegenforgalom a háboru második évében 37 836 volt, szóval 5374 személlyel több mint az előző évben. A mostani év első felében, június 31 ig 17 452 egyén fordult meg a szállókban, vagyis aránylag valamivel csökkent a forgalom az előző évhez képest. Összegezve a számokat, két és fél év alatt 87 750 főre rug városunk idegen forgalma. Legkisebb volt a forgalom 1915. évi augusztus hónapban: 1902 személy, a legnagyobb 1915. évi július hónapban: 4027 személy. Ezek azok az érdekes számok, amelyek Nagyvárad mozgalmas életére, emberforgalmára fényt derítenek.

*** Hogy emelte fel a miniszter pénzt nélkül az utbiztosok utiátalányát?** Annak idején részletesen foglalkozott a Tiszántul azzal a mozgalommal, amit az utbiztosok és általában az államépítészeti hivatal tisztviselői indítottak az utiátalányok felemelése tárgyában. A vár megye méltányosnak találta a mozgalmat és fel is emelte az átalányokat, azonban a miniszter nem hagyta jóvá a vármegye intézkedését. Az érdekeltekre egyre nagyobb és nagyobb terhet rótt a folytonos utazás, ezért újból megindították a mozgalmat és elhatározták, hogy ha eredményt nem érnek el sztrájkba lépnek. Most már a miniszter is komolyan foglalkozott az ügygel és tegnap leérkezett leiratában tudatta az alispánnal, hogy méltányosnak találta az utas terek és az államépítészeti hivatal tisztviselőinek mozgalmát és felemelte az uti átalányokat még pedig oly formán, hogy pénzt nem ad, hanem az utasok részére megállapítja, hogy újabb intézkedésig havonként csak kétszer tartoznak beutazni azt a területet, a melynek beutazása eddig havonként 4 szer 5 ször volt előírva. Az államépítészeti hivatal tisztviselői pedig csak évenként kétszer tartoznak utazni az eddigi átalány ellenében. Ha azonban mégis elkerülhetetlen volna az utazás, akkor a miniszter hajlandó indokolt körülmények között a szükségessé vált utazások költségeit megtéríteni.

*** A fa- és fémipari iskola háborus éve.** Most jelent meg a m. kir. állami fa- és fémipari iskola értesítője, amelyből megtudjuk, hogy az intézet oktató személyzetéből U. Nagy Árpád tanár, Horváth Péter, Stark Antal, Kaupert János fémipari előmunkások és Ujlaky István cipésmester katonai szolgálatot teljesítenek. Az intézet régebbi tanulói közül katonai szolgálatot teljesítettek s így be nem iratkoztak: Kiss Ernő, Moga János, Okbarszky István, Papp Árpád, Papp István, Rubin Jenő II. éves fémiparosok és Ullmann Zoltán II. éves faiparos. A beiratkozott tanulók közül az iskolai év folyamán bevonultak: Dankó Béla II. Jenei Sándor, Korbucz János és Zana Zoltán III. éves faiparosok, Körösi M. László, Pál Miklós és Tóth Árpád II. éves, Adamszky Ferenc, Korbucz Lajos, Németh László és Zrinyi Kálmán III. éves fémiparosok. Összesen 17 tanuló van tehát a haretéren.

*** Ruffy Pált felmentették.** A királyi törvényszék gyorsított ügyekben ítélkező tanácsa tegnap Ember Géza elnöklésével folytatta Ruffy Pál mácsa pusztai bérlő bűnügyében a kihallgatást. A tanács tagjai voltak: Hermann Aladár, Gyenge Béla, Gruden Dező, Jaczkovics Gyula. Jegyző: Moskovics Sándor. Hadviselés érdekei ellen elkövetett büntett miatt az 1915. XIX. t.-c. 8. § a alapján emelt vádat ellene a királyi ügyészség. Kiballgatása után, melyben elmondta, hogy 60 éves, az Altruista Bank bérlője, — Thury Endre dr. ügyész indítványára zárt tárgyalást rendelt el a törvényszék. A tárgyaláson megjelentek a szakértők: Walzer Lénárd főhadnagy, Szenes Ferenc dr. bankigazgató s tanuként Menkesch Lipót százados.

A törvényszék Ruffy Pált a vád alól felmentette a B. T. K. 326 § 2. pontja alapján, mert szállításai megfelelőek voltak s nem vesztegetett. Az ügyész semmisségi panaszt jelentett be, Ruffy Pál és védője, Szunyogh Pál dr. megnyugodott az ítéletben.

*** A vendéglők ételapjának megrendezabályozása.** Hetek óta olvasunk róla, hogy a fővárosban és Beesben megkorrigálja a hatóság a vendéglők ételapját. A vendéglősök kiakarják elégiteni a közönséget. De ez nemesak hi ri a mai háborus korból, mert pazarlás, másként pedig megdrágítja a vendéglőket. Nagyváradon is már majdnem megfizethetetlen árak vannak a vendéglőkben. Nagyvárad város rendőrfőkapitánya már kidolgozta a vendéglők ételapjának reformját. Elsősorban is egyszerűsítését tervezi az ételapnak, ami lehetővé teszi a vendéglősnek, hogy egy egy cikkből nagyobb bevásárlást eszközölhessen s így olcsóbban szerezhesse be. A 8-10 féle étel helyett hétköznapokon csak két husétel, vasár- és ünnepnapon háromféle husétel készíthető s kötelező lesz kétféle főzelék. Csak egy fajta főtt és egy sült tésztát tüntethet fel az ételap. Az ételárak mérséklését egyelőre a vendéglősök belátására bizza a rendőrség, de ha szükségesnek mutatkozik, ezt is revízió alá veszi a rendőrség.

*** Az ipartestület nagygyűlése a hadiárvákért.** A társadalomban mindjobban megnyilvánul a katonai hősök iránti szeretet. Az Ipartestület is az iparos hadiárvák ügyét minden igyekezetével szolgálja és siet az egész társadalom szeretetén keresztül az árvák és özvegyek bánatát, szomorúságát enyhíteni, megélhetésüket biztosítani. Az ezme minél szélesebb körben való terjesztése céljából az Ipartestület előjárósága f. hó 30 án, azaz vasárnap d. e. fél 11 órakor a városháza nagytermében nagygyűlést tart, melyre a város egész polgárságát, elsősorban a testület kötelékébe tartozó iparosokat meghívja. Czeglédy Jeremiás, elnök.

*** Személyszállító automobiljárat Zilah-Csucsa között.** A Zilah—csucsa személyszállító postautomobil járat aug. 4 től a következő menetrend szerint közlekedik: Indul Zilahról délután 3 óra 20 perckor, Varsolyról 3 35, Krasznáról 4 45, Krasznahorvától 4 55, Bogdánházi elágazásról 5 05, Bojánról 5 20, Csizérről 5 30, Csucsára érkezik este 6 05. — Vissza: Csucsáról indul reggel 6 órakor, Csizérről 7 00, Bojánról 7 05, Bogdánházi elágazásról 7 20, Krasznahorvától 7 30, Krasznáról 7 45, Varsolyról 8 05, Zilahra érkezik reggel 9 órakor.

*** A hadsereg az idén sem rekvirálja a szalmát és szénát.** A hadsereg széna és szalma szükségletének biztosításáról az előző években is úgy gondoskodott, hogy a hatóságok útján felbirta a lakosságot a fölösleges széna és szalma készlet önkéntes eladására. A felhívásnak meg is lett az eredménye és a katonaság elegendő szénával és szalmával rendelkezett. A földmivelésügyi miniszter tegnap leiratilag értesítette az alispánt, hogy a hadsereg az idén sem tér el eddigi módszerétől. Tudomására hozza azonban a miniszter az alispánnak, hogy az esetben, ha a szénát vagy szalmát külföldre akarnák kiszállítani, a hatóság nyomban tartozik a kiszállításra szánt mennyiséget lefoglalni és a katonaságnak átadni. A széna és szalma árát a hatóság állapítja meg.

*** Halálra gázolták a lovak.** Tegnapelőtt délután fél 3 órakor telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy a Széles-utcai vashid közelében egy fuvaros leest a kocsijáról és a lovak halálra gázolták. A rendőrségtől azonnal kiment a helyszínre Dienes István ügyeletes detektiv dr. Nemes Áron v. tisztiorvos kíséretében. A helyszínen megállapították, hogy a szerencsétlenül járt kocsis Danese János városi vállalkozó alkalmazottja: Trifa László fuvaros. Fuvarjával éppen lefele ment a Körözsre egy erősen lejtős uton. Szemtanuja nem volt az esetnek, de a körülményekből következtetvén, úgy történhetett a dolog, hogy Trifa szundikált a koci bakján s nem vette észre, hogy kocsija, amelyet mikor ilyen alkalommal megszoktak fékezni, a nagy teher alatt nagy sebességgel szaladt le a lejtőn. A nagy zökkenésnek következtében elvesztette az egyensúlyát és a lovak közé esett. Fején egy kiálló hatalmas kő súlyosan beuzta, úgy, hogy az eszméletét is elveszítette. Noha hosszában esett a lovak közé, úgy, hogy a koci kerakéi nem mentek keresztül a testén, mégis halálos véget ért balesete. Ugyanis a szerencsétlen kocsis lába beleakadt a vágató lovak gyepelőjébe, úgy, hogy több méternyire magukkal vontak. Mire segítség érkezett, Trifa László már halott volt. Dr. Nemes is csak a beállított halált konstatálhatta. A rendőrség kiterjesztette a nyomozást, hogy terhel a valakit a felelősség a baleset miatt. Valószínű, hogy csakis a kocsis vigyázatlansága okozta katasztrófáját.

*** Eladnak egy hóbor malacot.** A rendőrkapitányi hivatal rendőrbírósa közbirre teszi, hogy egy darab tisztes malac, mely f. hó 5 én bitangaágban találtatott, minthogy gazdája a mai napig nem jelentkezett, f. hó 28 án a Szent László-téren reggel 8 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia halkonzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárut, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és deligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben isz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 40 korona.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer-
Ara 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rák-
kőczy-ut 7/B.

*** Házvezetőnőnek** ajánlkozok min-
denhez értő dologszerető nő. Cim a kia-
dóban.

Forolin a legjobb és legbiztosabb
toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás
ellen. Hűsítő Szagtalanító. Ara 1:20. Kapható
Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy-
várad, Rákóczi-ut 7/B.

SZINHÁZ.

A mai szinlap:

Este 8 és fél órákor, rendes helyárrakkal:

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban.

Személyek:

Banevitz kapitány	Perényi Kálmán
Lauffen, hadnagy	Tóth Elek
Volkhardt, törzsőrmester	Sik Rezső
Quenisz, szakaszvezető	Bihari Ákos
Helbig, káplár	Békési Lajos
Mihalek, ulanus	Tompa Béla
Volkhardt Klárka	Polgár Mariska
Paschke, őrnagy	Farkas Pál
Gróf Lendenburg	Leővey Leo

Heti műsor:

Pénteken: Takarodó.

Szombaton: Lengyelvér: (Bihari Sándor
bucsuja.)

Farkas Pál bucsuja.

Bucsuelőadás a színházban minden év-
ben van, de ritkán volt olyan meleg bucsu-
zás, mint tegnap este. Farkas Pál mondott
Istenhozsdát a nagyváradai közönségnek.
Farkas Pál nem közönséges zsánerű színész.
Hiszen emlékszünk még, (nem is olyan ré-
gen volt), mikor a „Mihály pápa leányában”
elsőször lépett a váradiak elé. Kis szerepe
volt, néhány szóból álló, talán másutt valami
segédszínésznek adták volna, és itt — Far-
kas Pál egy csapásra meghódította alakítá-
sával a közönséget. Azóta úgy vettük őt
körül, mint kedves színészünket, akinek a
játékában mindig örömmel gyönyörködünk,
akinek alakításában mindig egy életből ki-
ragadó alakot látunk. Kifűző volt, mint
jellemszínész; akármilyen kis szerepet ka-
pott, azt úgy kidolgozta és úgy megjátszotta,
hogy minden szavából, minden mozdulatá-
ból maga az eredeti természetesség sugár-
zott ki. És ő ennek köszönhetette sikereit, en-
nek köszönhetette azt, hogy a közönség oly
rövid idő alatt megszerette, kedvencévé tette.
Még csak ötletességét kell kiemelniük,
amellyel a legkisebb epizód figuráját is ele-
vonné, derűssé tette.

Farkas Pál távozását fájjaljuk, a szin-
társulat igen értékes tagját veszítette el benne
és csak az elismerés lehet az, amelyet bu-
csuzásakor kifejezünk s amit a közönség is
kifejezésre juttatott azzal, hogy mindenki ott
akart lenni tegnap este a színházban, amely
utolsó helyig megtelt. A hálás közönség kö-
szönete volt az a forró ünneplés, amely a
felvonások végén a megszűnni nem akaró
zúgó tapsokban jutott kifejezésre. Farkas
Pált, aki a „Stern Izsák” címszerepében bu-
csuzott, tisztelői babérokoszorúval lepték meg.
Mi megfordítjuk az ő tegnap esti mondását:

Ha másut megkedvelik, gondoljon vissza a
váradiakra is. (ff)

A Takarodó. Bayerlein, a maga Ta-
karodó című drámájában a német garnizon
egy komor epizódját írta meg, egyikét adja
ebben a drámában azoknak a jeleneteknek,
amelyek a német erkölcsök és a katonaba-
csület rendíthetlensége, kérelhetlen szí-
gora mellett bizonyítanak. A kiváló drámai
alkotást pénteken este hozza színre el-
sőrangú előadásban a színház drámai együt-
tese.

Bihari Sándor a Lengyelvér-
ben. Bihari Sándor, a társulat kiváló ének-
művésze, aki a hét szombatján tartja bucsu-
felleptét, a Lengyelvér Bolójában egyik leg-
szébb és pompás baritonjának oly megfelelő
szerepében lép fel utóljára a nagyváradai
publikum előtt.

Komáromi Gizi bucsuja. Komá-
romi Gizi, a színtársulat koloratur primadon-
nája szintén a társulatnak ama tagjai között
van, akik ezzel az időnnel megválnak a
társulattal. Komáromi Gizi a hét szombatján
tartja bucsuját és ez alkalmával a régebbi
idők egy közkedvelt operettjében, az Arany-
virág címszerepében lép fel.

APOLLÓ mozgó- színház	Péntek, szombat
	Csereházaság vigjáték 3 felv.
Előadások kezdete: Szombalon, va- sárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.	

REPORTÁR

Önkéntesek — NAC revans. Na-
hány heti szünetelés után vasárnap délután
ismét érdekes küzdelem színhely lesz a
Rhéday kerti Sport-tér, ahol az önkéntes
tisztii iskola válogatott football csapata fog
revans mérkőzést játszani a NAC csapatával.
A két csapat legutóbb izgató és mindvégig
nívós játék után 4:4 eredménnyel eldöntet-
lenül végzett. A vasárnapi revans lesz hi-
vatva a főlényt megállapítani s ezért mind-
két csapat erője javával megy a küzdelembe.
A mérkőzés jótékony célt szolgál.

Legújabb táviratok.

Osztrák-magyar miniszterek Berlinben.

Budapest, július 27. (Saját tudó-
sítónktól.) Bécsből jelentik: Teleszky
magyar miniszter és Leth osztrák
miniszter Berlinbe utaztak.

Török csapatok Galiciában.

Budapest, július 27. (Saját tudó-
sítónktól.) Berlinből jelentik: Az it-
teni török nagykövet a török csa-
patoknak Galiciában való megjele-
nésére a következőket mondta:

— A török csapatoknak Galiciában
való megjelenése egyáltalán nem meg-
lepő. Ez csupán azt bizonyítja, hogy
mi minden tekintetben szolidárisak
vagyunk és nem felejtjük el a néme-
teknek azt a cselekedetét, amit a törö-
kökkel tettek Konstantinápoly nehéz
óráiban. Örülünk, hogy a németekkel
együtt harcolhatunk közös ellenségünk
ellen.

Casement kivégzése.

Budapest, július 26. (Saját tudó-
sítónktól.) Londonból jelentik: Ca-
sement minden körülmények között
ki végzik, ha csak az angol nép
nem fordul kegyelemért egyenesen
a királyhoz. Ez ideig még semmi
lépés sem történt ez irányban.

IRODALOM

A Cél társadalmi, közgazdasági, szép-
irodalmi és sport folyóirat legutóbbi füzetje
a következő kiválóan érdekes tartalommal
jelent meg: Csütörtök György: A nemzeti
eszme és a háboru. Mezey Gyula: Naumann
Frigyos eszméje és könyve. Csöte Károly:
Jegykendő. Dr. Karácsonyi János: A tótok.
Sigray Antal gróf: A Hadikhuszár. Lemur:
Zsidó problémák. Hoffmann Géza: Háboru
és fajhygiéne. Közgazdaság. M: A többter-
melés kérdése a gazdák országos értekezle-
tén. — Z: A magyarság jövője a háboru
után. Birtokpolitikai szeljegyzetek. Szemle.
Animó: Telekepekulációk. Irodalom, művé-
szet. A. B.: A régi ház. X—Y.: Ez Pest.
Előfizetési felhívás. Előfizetési ára egy évre
12 K. Egyes szám 1 K. Megjelenik minden
hé 20 án Budapesten. Szerkesztőség és ki-
adóhivatal: Üllői-ut 14. II. 4.

SZERKESZTOI POSTA.

D. H. Gy. Talán eltévedt valahol a cikk.
Egyre emlékszünk, de az valamelyik ünnepi számról
szólt és elkésve érkezett. Köszönet. Kérjük a folyta-
tást.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

5.
Elsőrendű jégszekré-
nyek olcsó árban besze-
rezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

ÉLŐ MARHÁT,
hizott sertést

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

EMIR arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámlás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arera. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel beörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetlenségű harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelőséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta nővényi zsírokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Párpás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsöt

Egy téglya ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában Szaesvay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas István Apolló drogériájában.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház-utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlet” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24 szám u. l. t. p. (Telefon 14-00.)

Az Erzsébetligeten lévő 4 uj földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspökiresidencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

A MÚJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, Sörgyár R. T.
Telefon 439.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedéllemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

Helfy József utóda NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépaajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkocsiban a legkitűnőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélműek, gépszijak, dohány, zsákzsinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokróckban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

Augusztai Gyorssegély-alap

Hadibiztosítási osztálya.

Valamennyi harctéren most folyó heves és nagy csaták hőskatonáinktól a legnagyobb erőfeszítést követelik. Eppen azért

ne mulassza el senki hozzátartozóját a legcsekélyebb díjak mellett biztosítani. A népfelkelők már a legcsekélyebb részletben fizethető 45 koronáért 1000 K-ra biztosíthatók.

Haláleseti Rokkantsági biztosítások!

Felvétel és felvilágosítás nyerhető irodánkban: Bémer-tér 3, első emelet, telefon 11-85. sz. és Körös-utca 12. sz. alatt.

x Helybeli nagy vállalatnál 10-15 mázas makulatur papír eladó. Árszámolatokat a kiadóba kérünk.

IZSÁK LIDIA elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótokban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.